

SELÇUK GÜNGÖR | Semboller Diyarı Mekke

Semboller Diyarı Mekke

SELÇUK GÜNGÖR

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi,
Yabancı Diller Fakültesi İdari Personeli.
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara,
Faculty of Foreign Languages Administrative Staff.
Ankara, Turkey

Türü: Deneme

selcuk.gungor@asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 8 Mart 2023 | **Yayın Tarihi:** 21 Aralık 2023

Yer: Mekke

Başrollerde: İlk insan ilk peygamber Hz. Âdem (as) ve eşi Hz. Havva, tevhidin sembolü, ülü'l-azm peygamberi Hz. İbrahim (as) ve eşi Hz. Hacer, teslimiyet abidesi Hz. İsmail (as) ve yirmi küsur kuşak ilerideki fahri kâinat Muhammed Mustafa (sas).

Rabbimiz “ben bir halife yaratacağım” emr-i ilahisiyle insanlığın serüvenini başlattı. Hz. Adem’i (as) cennette yarattı. Bezm-i eleste tüm ruhlardan rablik sözü aldı; biz orada bir ahit verdik, ant içtik; hep bir ağızdan “belâ (بَلَىٰ)” dedik ve ‘şehidnâ (شَهِدْنَا)” diyerek söz verdik, şahit olduk. Bu söz, bütün insanlığın kodlarına yerleştirildi ve böylece ilk ahitleşme yapıldı.

Bazı tefsirciler Hz. Âdem (as) ve eşi cennetten indirilince eşinin Cidde’ye, kendisinin de Serendib adalarına indirildiğini ve sonra Arafat’taki Cebel-i Rahme’de bir araya gelmelerini ilk buluşma hadisesi olarak nakletmektedirler. Onlar birbirlerini aradılar ve sonunda buluşma Arafat tepesinde gerçekleşti. Hac, Arafat’tı. Hz. Adem’in izlerini takip etme, onun gibi adam olma duruşunu gösterme meydanıydı. Bir bakıma Müslümanca duruş sergileme mekânı...

Hız. Âdem ile Hz. Havva Arafat’ta buluştular, yaptıkları hataya ağlayıp gözyaşı döktüler, adeta biz hata ettik dercesine yalvarıp yakardılar. Şeytan gibi hatalarında ısrar etmediler. Şeytan ile âdemoğlunun farkı budur; hatada ısrar etmemek gerekir. Allah Teâlâ bu içten yakarışı affetti ve birtakım bilgiler, şifreler verdi Hz. Adem’e. “Arafat” terimi Arapça “arefe” köküyle ilişkilidir. “Ârif” ise “bilen” anlamına gelmektedir. Arafat’ta bilgiye erişen Hz. Âdem ve eşi orada öyle bir duruş, vakfe sergilediler ki tüm soyundan gelenlere örneklik teşkil ettiler. “Ya Rabbi, biz nefsimize zulmettik. Eğer sen bizi affetmezsen, bizi bağışlamazsan biz zarara uğrayanlardan oluruz” şeklinde yalvarıp yakararak niyaz ettiler.

Tarih Sahnesinin En Önemli Şahsiyeti Hz. İbrahim (as)

Nereli Hz. İbrahim (as)? Kimlerden? Nerede doğdu? Başına neler geldi?

Evet o bir genç ve tevhidin mimarı Hz. İbrahim (as)... Ne acı ki babası Âzer, put yapıcısı; oğlu İbrahim (as) put kırıcısı. Bulunduğu bölge yıllardır çetin bir yer; nemrutların olduğu, putların kutsandığı bir mekân. Çok mücadele veriyor Hz. İbrahim (as), ona çok eziyet ediyorlar tâ ki ateşe atılma olayına kadar. Ateşe atılma hadisesini duymayan yoktur şu cihanda. Dillere destan teslimiyet bilinci... Ve bakıyor ki bu yerlerden bir şey çıkmayacak rabbine bir adak diliyor Hz. İbrahim (as). Kendisine bir erkek çocuğu vermesini ve şayet bu isteği gerçekleşirse o çocuğu Allah Teâlâ'ya kurban edeceğini, O'nun yoluna adayacağını söylüyor. Hz. Hacer kutlu bir yavru dünyaya getiriyor; İsmail'ini. Ancak buldukları diyarlardan hicret ediyorlar; Suriye, Filistin, Mısır ve Arap yarımadasını dolaşıyorlar garip ve biçare. İlahî irade onları insanlığın ana kumanda merkezine doğru yol aldırıyor. Bir yerde karar kılınıyor. Ortada bir adam, bir kadın ve kundakta bir bebek, dağların ortasında bir vadi; başka hiçbir şey yok. İpissiz bir mekân, azıkları tükenmek üzere ve en büyük sıkıntı ise su yok... Teslimiyet abidesi Hz. Hacer annemiz ağlıyor, sızlıyor ama Hz. İbrahim (as) lâl olmuş, konuşmıyor. Düşünün; kuş uçmaz kervan geçmez, insanın nefsinin okşamayan hiçlikler mekânında eşinizi can parenizle başa bırakacaksınız. Bu mümkün mü? En sonunda Hz. Hacer annemizin ağzından ölümsüz sözler dökülüyor: "Ey İbrahim, bunu sana Rabbin mi emretti?" O da başıyla evet deyince "Öyleyse git; Rab-bim bizi zayı etmez". İşte teslimiyet, işte sadakat, işte güven, işte iman. Hz. İbrahim (as)'in oradan ayrılmasıyla ana ve oğlun teslimiyette verecekleri imtihan başlamıştı. Hz. Hacer boş durmadı; Allah rızkımızı nasıl olsa verir diye beklemedi; çölün ortasında İsmail'ine ve kendisine su bulmalıydı. Koştu, koştu, koştu... Yavrusu bir o tepeden bir o tepeye koştu (sa'y), gayret sarf etti. Bir de ne görsün? Allah bu teslimiyeti, cehdi, gayreti boş çevirmedi ve İsmail'inin topuğunun olduğu yerden bir su fışkırttı. Mükâfattı bu... Zemzem suyuydu... Hz. Hacer annemiz suyun önünü çevirdi. Efendimiz (sas), Hâcer annemiz bu suyu çevirmeseydi onun bir akarsu, coşan bir çağlayan olacağını bildirmişti. Binlerce yıldır hiç kurumayan ve bütün insanlığa sunulan ikram; su...

Teslimiyetin Zirveleri: Hz. İbrahim (as) ve Oğlu Hz. İsmail (as)

Hz. İsmail (as) büyüüp oyun çağına gelince (tahmini 14-15 yaşları) baba İbrahim'e (as) rüyada adağı hatırlatılıyor. Ciğerparesinin canı ortada... Ancak İbrahim Peygamber sözünü hatırlıyor ve bu bir işaret diyor, bu bir emir ve can baş üstüne diyor. Emri savsaklamıyor, ertelemiyor, ötelemiyor. Oğlunun da bu ulvî mertebeye ermesini, bu büyük imtihandan geçmesini bekliyor. Eşi Hacer'e oğlumuzu hazırla deyince Hz. Hacer'e bir sızı düşüyor ama emir demiri keser bilinciyle çocuğuna bayramlıklarını giydiriyor, süslüyor, adeta bir kurbanlık gibi. "Oğulcuğum ben bir rüya gördüm bir düşün sen ne dersin?" Oğlun cevabı "babacığım sana ne emrediliyorsa onu yap. Beni teslim olanlardan bulacaksın". Aman Allah'ım! Şu teslimiyete bir bakar mısınız? "Baba böyle rüya mı olur, rüyayla amel mi edilir?" gibi bahaneler yok. "Sana emredilene yap" diyor sadece. Halim selim bir oğul, teslimiyetin zirvesi...

Mekke: İkrâm Edilmiş Şehir

Peygamberler şehridir Mekke. Nice peygamberin ayak izleri vardır bu emin yerde. Vahyin oluk oluk aktığı yerdir Mekke. Burada insanları görürsün; bembeyaz güvercinler gibi... Barışın, esenliğin, mutluluğun mekân bulmuş yeridir Mekke. Kimseyi incitme yok, zorbalık yok, dövüş yok; sabır var, tahammül var, teslimiyet var, sadelik var, eşitlik var. Herkes baş açık, yalın ayak... Kendini değiştiren, kendini bir şey zannettiren her şey atılmış. Eşitliğin zirvesi... Hac, “Ey Allah’ım, emret buraya senin için geldim, Âdem (as) gibi adam olmaya geldim.” demek. İnsanlar adeta sel olup benliği kaybedip biz olarak tavaf eyliyor, tüm âlemin ritmine iştirak ediyor; dönüyor, dönüyor ve dönüyor.

Mekke adeta sapsarı vücut bulmuş bir çölün koynundaki kara bir kolye gibidir. Kara taşlarla, dağlarla çevrili, ekin bitmez yoklar ülkesidir. İnsanın hoşuna gidecek güzel bir manzara yok, bakınca hoş giden gürül gürül çağlayanlar yok, hava yok, su yok, gezilecek piknik alanları, ormanlar, akarsular yok. Göze güzel gelecek hiçbir şey yok, nefsi okşayacak hiçbir şeyi Allah nasip etmemiş Mekke’ye. Tüm bu yokların arasında ben varım, Kâbem var; onun için gelin buraya. Başka şeyleri, güzellikleri ben başka yerlere dağıttım; onlar için gelecekseniz gelmeyin, benim için gelin buyuruyor Rabbimiz.

İslam dünyasının ana merkezi olarak kabul edilen Mekke, Ebu Kubey’s Dağı’nın eteğinde Batn’i-Mekke (Bekke) adı verilen bir vadi üzerinde kurulmuştur. Merkezinde Kâbe’nin yer aldığı bu vadinin ortasındaki çukur alana “Bathâ-ü Mekke” (sel yatağındaki kumluk) denir. Yeryüzünde inşa edilen ilk ev, ilk mescid olan Beytullâh’ın (Kâbe) içinde bulunduğu bu kutsal şehir, Kur’ân-ı Kerîm’de “Ümmü’l-kurâ” ve “Bekke” isimleriyle zikredilmiştir. Buraya Mekke ve Bekke denilmesinin sebebi; günahların eksildiği veya giderildiği, kibir ve gururlarının yok edildiği ve insanların orada toplandığı yer olmasıdır.

Kur’ân-ı Kerîm’de de şöyle buyrulmaktadır: “Gerçek şu ki, insanlar için yapılmış olan ilk ev, âlemlere bir hidâyet ve bir bereket kaynağı olan Mekke’deki evdir” (Âl-i İmrân 3/96).

Kâbe nasıl ki yeryüzünde ilk mabed, ilk ev ise (Âl-i İmrân 3/96) Mekke de yeryüzünde ilk yerleşim yeri, insanlığa bağrını açan ilk mekân, baba ocağı, ana kucağı diyebiliriz. Kâbe’nin Müslümanların kıblesi olması sebebiyle İslâm bilginleri Dünya’yı Mekke’ye göre taksim etmişlerdir. Buna göre Dünya, merkezinde Kâbe’nin yer aldığı bir daire şeklindedir; yeryüzündeki ülkelerin her biri Kâbe’nin bir cephesine bakar. Bundan dolayı Kâbe’nin etrafında gerçekleşen tavaf, Dünya’nın kendi etrafında dönüşünü sembolize etmektedir. Suya atılan bir taşın halkaları misali... Zerreden küreye tüm kozmik yapının ritminin yakalandığı emin şehirdir Mekke.